

Hubroen i Norge: Resultater fra nasjonal kartlegging i 2008

Som en del av satsningen på hubroen som Årets Fugl i 2008 startet NOF en landsdekkende kartlegging av hubroens forekomst i Norge. Resultatene fra det første året med kartlegging presenteres i denne artikkelen. Selv om kartleggingen skal foregå flere år framover for å gi et best mulig bilde av artens situasjon, gir resultatene fra det første året en god pekepinn på hvordan det står til med hubroen i de ulike fylkene.

Av Ingar Jostein Øien, Odd Frydenlund Steen, Karl-Otto Jacobsen & Bjarne Oddane

Hubroen, som NOF valgte til Årets fugl i 2008, ble markert på mange måter. NOF startet fokuset på hubroen med et hubroseminar i januar 2008 (se Vår Fuglefauna 1-2008). Forvaltningsmyndighetene startet arbeidet med å gi hubroen en nasjonal handlingsplan våren 2008. Den ble endelig publisert et år seinere. NOFs hubroseminar ble fulgt opp av en temadag om hubro, vindkraft og kraftledninger i slutten av februar 2009. Det var Norges Vassdrags- og Energidirektorat (NVE) som hadde tatt initiativet til dette. Her ble det bekjentgjort at NVE ville ha økt fokus på problematikken omkring elektroksjon av hubro, og at de i framtida vil stille strengere krav til kabling og annen form for sikring av 22kV-linjene som er de farligste kraftledningene for hubro på grunn av konstruksjonen (Direktoratet for naturforvaltning 2009).

Kraftlinjer er ikke den eneste trusselen hubro sliter med. Mange områder som har hatt, eller som fortsatt har hubro, er i dag under stort press i forhold til arealbruk (bl.a. vindkraftanlegg og

hyttebygging; se Øien m. fl. 2008). NOF påpekte derfor et stort behov for å gjennomføre en landsdekkende kartlegging for å framskaffe et oppdatert kunnskapsgrunnlag som vil være grunnleggende for å kunne sikre hubroens framtidige eksistens. I Sverige er det gjennomført fem landsdekkende kartlegginger av hubro siden 1950-tallet (Olsson & Philipsson 2000), og nå er Sveriges Ornitologiska Förening i gang med den sjettede riksinventeringen på arten (SOF 2008). I Norge har en slik kartlegging aldri tidligere vært utført, og de bestandsestimaterne som tidligere har foreligget fra Norge har ikke bygget på nasjonale kartleggingsresultater. Som en del av aktiviteten omkring Årets fugl 2008 startet NOF derfor et landsdekkende kartleggingsprosjekt for arten som skal gå over fem år. Hubroens bestandsstatus var fram til det tidspunktet sannsynligvis overestimert, og en gjennomgang av de enkelte fylkenes kjente kunnskap om hubro ble presentert i Vår Fuglefauna nr 3-2008 (Jacobsen m. fl. 2008). Her ble den norske hekkebestanden antatt

å være i størrelsesorden 408-658 par, og de fylkesvise estimatene er angitt der i tabell 1.

Kartleggingsmetodene

Vi tok utgangspunkt i å spore opp både ny og kjent kunnskap om hubrolokaliteter, blant annet ved å gå aktivt ut i media og be om tilbakemelding fra publikum. Ferdigskrevne avisartikler med bilder av hubro til fri bruk ble spredt til lokale og regionale aviser. Ved å intervjuer lokalkjente ressurspersoner, i særlig grad eldre jegere og friluftinteresserte, fikk vi inn mye kunnskap om gamle lokaliteter. Vi samarbeidet også med Fylkesmennesenes miljøvernavdelinger og tok utgangspunkt i deres *Naturbase* for å gjennomgå og oppdatere eksisterende informasjon. I de fleste fylkene viste det seg at den eksisterende informasjonen var både svært mangelfull og upresis. Gjennom kartleggingsprosjektet har mange av de gamle lokalitetene blitt oppsøkt for aktiv lytting eller søk etter sportegn. Det samme gjelder lokaliteter hvor vi har hatt mistanke om forekomst

Hubroen er utbredt i de fleste habitattyper, men bestandstettheten varierer veldig. De tetteste bestandene finnes på enkelte øygrupper langs kysten hvor det er god tilgang på byttedyr som vånd og sjøfugler. Bildet viser en voksen hubro i hekkehabitat på Sleneset i Nordland. Foto: Kjetil Schjølberg.

av hubro, eller hvor topografien tilsier mulig hubrotillhold. Vi har hatt hovedfokus på å lytte etter territoriehevende individer særlig i februar-mars og i september-oktober etter en metodikk som er nærmere beskrevet av Oddane m. fl. (2008), og som også er gjengitt i Vår Fuglefauna nr 1-2008 (Øien m.fl. 2008). Om sommeren (helst i juni-juli) ble det i mange tilfeller, avhengig av om arten ble hørt om våren, lett etter sportegn og lyttet etter tiggende unger for å bekrefte hekking. Leting etter reirhyller i hekkeperioden har ikke blitt prioritert, siden dette er svært tidskrevende og ikke minst fordi hubroen da er veldig sårbar for forstyrrelser.

Kartleggingen hadde litt ulik tilnærming i de forskjellige regionene. I de fleste fylkene er hubrobestanden så sparsom, og topografien såpass begrensende, at det å kunne dekke større regioner med lytteposter var urealistisk. Noen steder ble det imidlertid kartlagt på denne måten. Den måten kartleggingen vanligvis gjennomføres på er å lytte ved lokaliteter hvor det er grunn til å håpe

på at man lykkes, enten fordi det er en eldre, kjent lokalitet; eller på bakgrunn av innkomne tips fra publikum.

Gjennom mediasatsningen fikk vi inn mange tips fra publikum. Mange av de innkomne tipsene dreide seg, ikke uventet, om kattugle. På NOFs nettsider hvor vi hadde lagt ut lyden av ropende hubro, viste det seg å være minst like viktig å ha kattuglelyd, slik at vi ved å henvise til nettsidene kunne få oppklart disse tilfellene! Innimellom inneholdt tipsene likevel informasjon om «ekte vare». Disse kom særlig fra folk som bor i nærheten av hubrolokaliteter og som hørte ropene hjemmefra.

Resultater 2008

Gjennom et nettverk av fylkeskontakter i alle fylkene og med mange lokalkontakter på kommunenivå er det et omfattende apparat som har vært, og fortsatt er, i sving med å skaffe bedre kunnskap om hubroens forekomst i Norge.

Til sammen ble det samlet inn informasjon om 1192 hubrolokaliteter i løpet av året. Mange av disse var gamle,

kjente lokaliteter hvor hubroen tidligere har ropt, men hvor det ikke har blitt hørt hubro i de senere årene. Slike lokaliteter er gode steder å starte med for å finne ut hvor hubroen fortsatt holder til. Derfor ble det lyttet aktivt ved mange av disse lokalitetene, og en del av dem ble gjennomført for sportegn.

Ved mange av disse ble hubroen verken hørt eller avslørt på andre måter. Til sammen 237 slike lokaliteter ble aktivt kontrollert, men med negativt resultat. Mange gamle kjente hubrolokaliteter ble ikke direkte fulgt opp, blant annet på bakgrunn av at de har vært aktivt sjekket uten resultat i forutgående år. Av de til sammen 684 gamle hubroplassene som ikke ble direkte fulgt opp i 2008, er det 460 lokaliteter som ikke har hatt beviselig aktivitet siden 1990. Gjennom prosjektets aktive undersøkelser både ved kjente og nyoppdagede lokaliteter i 2008 ble det ved 181 tilfeller anslått som mulig at hubroen hekker, enten ved at den ble hørt ropende (137 tilfeller), eller ved at den ble sett eller at det ble funnet ferske sportegn ved mulig hekkelokalitet

Tabell 1. Fylkesvis fordeling av alle kjente hubrolokaliteter med status etter kartleggingen i 2008.

Fylke	Kjente lok. uten Kartl.akt.	Aktiv lytting u.res.	Søk etter sportegn u.res.	lytting/søk etter sportegn u.res.	Obs. i terr.	Hørt ropende - mulig hekking	Sett i territoriet/ sportegn - mulig hekking	Sannsynlig hekking	Bekreftet hekking	Aktive lokaliteter samlet
Aust-Agder	9	-	-	-	2	1	2	-	2	7
Buskerud	16	26	5	2	1	5	-	-	-	6
Finnmark	5	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Hedmark	1	-	1	-	-	9	2	-	2	13
Hordaland	72	15	-	-	4	14	5	4	1	28
Møre og Romsdal	127	21	4	6	3	3	-	-	-	6
Nordland	137	-	13	-	3	7	2	-	22	34
Nord-Trøndelag	70	8	1	3	-	10	5	2	-	17
Oppland	21	29	-	-	4	9	-	2	-	15
Oslo og Akershus	2	2	-	-	-	-	-	-	1	1
Østfold	15	4	-	-	-	7	1	-	3	11
Rogaland	7	9	-	-	1	31	9	-	17	58
Sogn og Fjordane	23	-	1	-	-	1	-	-	-	1
Sør-Trøndelag	68	18	13	1	-	20	18	-	7	45
Telemark	3	-	-	-	-	8	-	1	4	13
Troms	57	1	2	-	3	2	-	-	-	5
Vest-Agder	44	43	1	-	-	10	-	1	-	11
Vestfold	7	8	-	-	-	-	-	-	-	0
Sum	684	184	41	12	21	137	44	10	59	271
		Sjekket/neg.res			Observert	Mulig hekking		Sannsynlig hekking	Konstatert hekking	
		237			21	181		10	59	

(44 tilfeller). I tillegg var det 21 tilfeller hvor det ble observert hubro, men hvor sannsynlighet for hekking av ulike grunner ikke ble vurdert, eller ansett som liten. Ved ytterligere 10 tilfeller ble det vurdert som sannsynlig at den hekket (for eksempel ved at begge kjønn ble sett eller hørt), mens det ble konstatert hekking ved 59 tilfeller (se tabell 1). Til sammen ble det i 2008 registrert aktivitet av hubro ved 271 lokaliteter.

Dette utgjør til sammen 508 kjente og nye lokaliteter som har blitt konkret fulgt opp gjennom året, men i tillegg til dette ble det også lyttet aktivt ved svært mange andre steder som ikke ble definert som en hubrolokalitet, dvs. egnede steder som ikke tidligere er kjent som hubrolokalitet, og hvor det heller ikke ble registrert hubro gjennom denne undersøkelsen. Denne informasjonen presenteres imidlertid ikke i detalj i denne artikkelen. I tabell 1 ser vi den fylkesvise fordelingen av alle kjente hubrolokaliteter, og i Figur 1 ser vi både den geografiske fordelingen av disse, samt hvilke lokaliteter hvor det ble registrert hubroaktivitet i 2008.

Finnmark

I Vest-Finnmark er det kjent fem gamle

hubrolokaliteter, men det ble ikke gjennomført systematiske registreringer ved noen av disse i 2008. Observasjoner og sportegn ved to av disse i løpet av de siste fem årene kan imidlertid tyde på at hubroen fortsatt finnes i denne regionen.

Troms

Hubroen er en sjelden fugl også i Troms. Kun ved to lokaliteter ble det registrert ropeaktivitet, den ene på våren og den andre på høsten. I tillegg ble det lyttet etter ungetigging og sjekket for sportegn ved to lokaliteter uten suksess. Det ble for øvrig gjort tre tilfeldige observasjoner av hubro i fylket i 2008.

Nordland

Nordland har oppført rundt 150 reir-lokaliteter for hubro, hvorav halvparten ligger i Lurøy kommune. Siden fylkestimatet er på 50-80 par (Jacobsen m.fl. 2008) betyr dette at databasen også har mange utgatte lokaliteter samt alternative reir innenfor samme lokalitet. Vi har ikke tilgjengelige oversikt over hvor mange av lokalitetene i Lurøy som ble kontrollert i 2008 i forbindelse med overvåkingsprosjektet som har pågått der i rundt 20 år, men det ble

registrert 22 aktive reir med egg eller unger på Solværoyene dette året (Frode Johansen pers. medd.). Hvis man ser bort fra Lurøy kommune, har vi fått inn opplysninger om ropende hubro ved seks lokaliteter. Videre ble det gjort to tilfeldige observasjoner av hubro og ved to anledninger ble det funnet ferske sportegn. Det ble gjennomført omfattende kontroller ved ni gamle lokaliteter i området Vesterålen/Lofoten og en i Ofoten, uten at det ble funnet noen tegn til hubroaktivitet. Opprop i flere aviser i Nord-Norge ga bare et begrenset antall tips fra publikum.

Nord-Trøndelag

I Nord-Trøndelag ble 10 nye aktive lokaliteter funnet i 2008, mange av disse ut fra tips etter å ha gått ut aktivt i aviser og radio. Det ble registrert mulig eller sannsynlig hekking ved til sammen 17 lokaliteter. Av disse var 10 funn fra rene fjell/innlandslokaliteter, mens fire var fra ytre kystområder og kun én fra lavland/fjordstrøk. Ved 12 tilfeller ble hubroen hørt ropende, og ved to av disse ble begge kjønn hørt. Ved ytterligere fem tilfeller ble den sett ved antatt hekkelokalitet. I begge Trøndelagsfylkene var det dårlig med smånagere i 2008,

Tre og en halv uke gamle hubrounger på hekkeplass ved kysten i Telemark. Hekkeplassen ligger ved et gammelt steinbrudd. Det er kjent to lokaliteter ved steinbrudd i dette fylket, og begge produserer jevnlig unger. Viktigste byttedyr er sjø- og kråkefugl. Foto: Odd Frydenlund Steen.

noe som kan ha vært en av årsakene til at det ikke ble påvist hekking ved noen av innlandslokalitetene, til tross for aktivt søk etter sportegn. Påfallende mange av de kjente lokalitetene hvor vi ikke kunne påvise aktivitet dette året var aktive helt fram til 2005-2006.

Sør-Trøndelag

I Sør-Trøndelag ble det funnet mange nye lokaliteter, og hubro ble registrert enten ropende eller sett i territoriet ved til sammen 30 lokaliteter. I tillegg ble sju hekkinger bekreftet, hvorav fire var i kjerneområdet for hubro i Sør-Trøndelag: øykommunene Hitra og Frøya. Også i de foregående to årene var antall hekkinger på samme nivå her, mens det i perioden 2000-2005 ble bekreftet 7-11 hekkinger her. I disse områdene er hubrolokalitetene utsatt for et stort utbyggingspress (Pearson 2006). I Sør-Trøndelag ble det registrert aktivitet ved flere hubrolokaliteter i fjell/skogsterreng, men de fleste aktive territoriene er i kystkommunene. Snillfjord kommune hadde like mange aktive territorier som Hitra (ni lokaliteter) og bortsett fra Lurøy i Nordland som stiller

i særklasse, var disse to kommunene på topp i Norge med flest aktive territorier i 2008! (se tabell 2).

Sogn og Fjordane

I Sogn og Fjordane ble mange nye mulige lokaliteter sporet opp ved bruk av media, men kun ved én av dem ble det bekreftet ropende hubro i 2008. Imidlertid er mange av disse lokalitetene nå under oppfølging. J.F. Willgohs (1974) samlet inn et hubromateriale i Solund kommune i perioden 1953-1985. Han hadde åtte lokaliteter her, hvorav seks hadde regelmessig hekking. Etter 1990 er det kun én av disse som det fortsatt har vært registrert aktivitet på (Bjørø 1995).

Møre og Romsdal

I Møre og Romsdal hadde kartleggingsarbeidet kommet godt i gang i 2008, siden det ble startet allerede to år tidligere (Stenberg 2006). Det ble derfor funnet relativt få nye lokaliteter i 2008, og det var også svært få av de kjente lokalitetene hvor det ble bekreftet aktivitet. Kun ved seks lokaliteter ble det registrert hubro til tross for aktiv lytting og søk etter sportegn ved mer enn 30 lokaliteter.

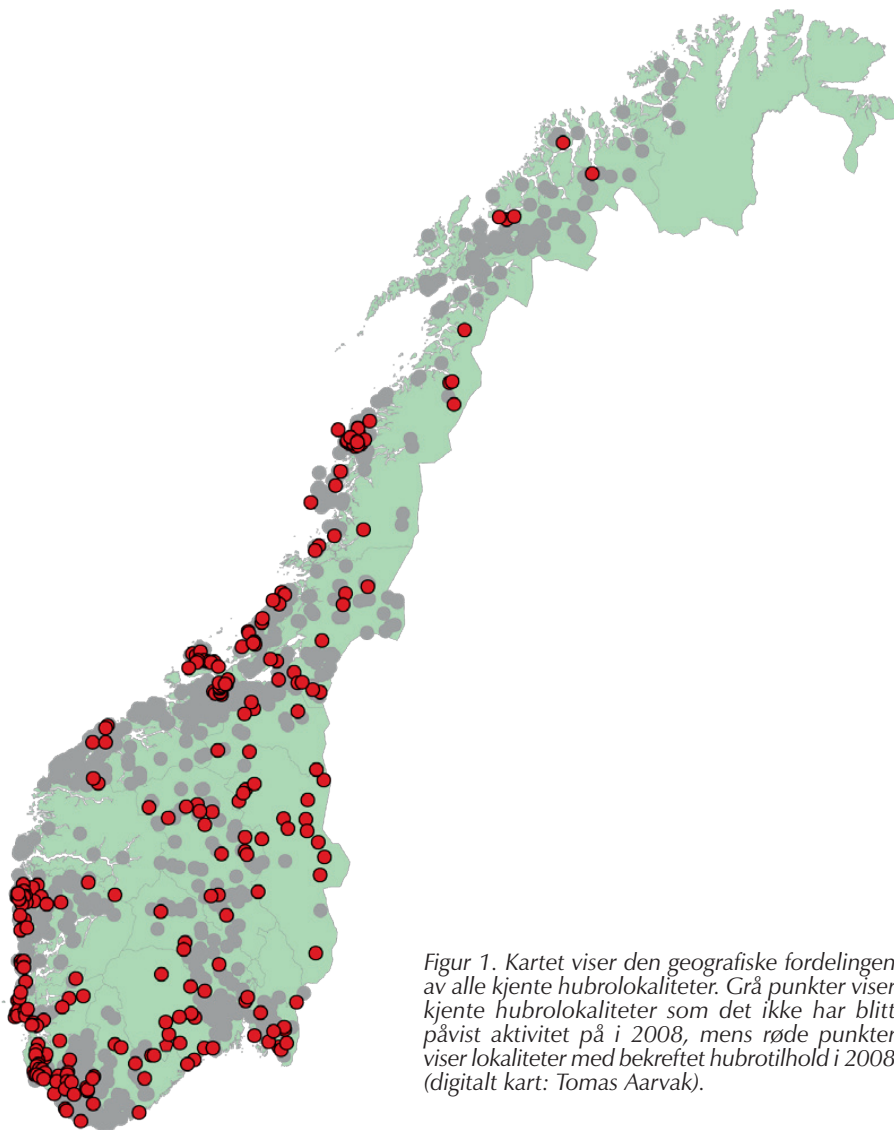
Ingen lokaliteter i Møre og Romsdal hadde bekreftet hekking i 2008.

Hedmark

I Hedmark ble det registrert hubroaktivitet ved 13 lokaliteter. Ved ni lokaliteter ble den hørt ropende, og ved et par av disse tilfellene var det på tradisjonelle plasser hvor den ikke har blitt hørt på lang tid. Ved den ene lokaliteten ropte hubroen hele våren, og her hadde den ikke blitt hørt siden 1980-tallet. Ved to lokaliteter ble det bekreftet hekking. I tillegg ble det registrert hubro i tre grenseområder mot andre fylker (Oppland og Sør-Trøndelag), men disse har sannsynligvis ikke hekkeplasser i Hedmark.

Oppland

I Oppland ble det lyttet aktivt eller lett etter sportegn ved til sammen 38 lokaliteter og ved 12 av disse ble ropende hubro hørt. Ved ytterligere to lokaliteter ble det vurdert som sannsynlig at hubroen hekket i 2008 på bakgrunn av at par ble registrert. I tillegg ble hubro sett ved to lokaliteter. De 16 lokalitetene med registrert hubro fordelte seg på 10 kommuner (Opheim 2009). Kartleg-

Figur 1. Kartet viser den geografiske fordelingen av alle kjente hubrolokaliteter. Grå punkter viser kjente hubrolokaliteter som det ikke har blitt påvist aktivitet på i 2008, mens røde punkter viser lokaliteter med bekreftet hubrotilhold i 2008 (digitalt kart: Tomas Aarvak).

gingsinnsatsen i fylket var svært stor. Det ble lyttet over ca. 175 kvelder på de 38 lokalitetene som fordelte seg på 16 kommuner, og 38 personer var aktivt med på kartleggingsarbeidet. Gjennom avisoppslag og radioinnslag kom det inn tips om 3-4 lokaliteter som ellers ikke ville blitt oppdaget.

Hordaland

På seinvinteren/våren 2008 ble det i Hordaland registrert 14 territoriehevdende hanner, samt at det ble lyttet ved 15 lokaliteter med negativt resultat. Flere observasjoner tyder på at det også har vært hekkforsøk/hekking på flere lokaliteter. Ved fem lokaliteter ble det gjort observasjoner av hubro, eller sportegn i nærheten av kjente hekkeberg. Ved fire lokaliteter ble det observert hekkeatferd i form av varsling/observert fugl, og ved en lokalitet ble det konstatert hekking.

Rogaland

De fleste registreringene i Rogaland ble gjort eller samlet inn av en håndfull ivrige fuglefolk. Det ble også prøvd opprop gjennom avisoppslag, noe som resulterte i en telefonstorm av kattugleobservasjoner og heller få nye hubrolokaliteter. Det ble til sammen registrert ikke mindre enn 54 territoriehevdende hanner i 2008. Hele 35 % av registreringene er gjort i forbindelse med overvåkingsprogrammet som pågår på Jæren Fjellbygd/Dalane (Oddane 2007), selv om dette feltet bare utgjør 8 % av Rogalands areal. Dette gjenspeiler trolig til en viss grad innsatsens betydning i registreringsarbeidet på denne vanskelige registrerbare arten. Imidlertid må det nevnes at dette området, sammen med resten av Dalane, nok er det området som har tettest bestand av hubro i Rogaland. Til sammen ble det registrert 17 par som gikk til hekking. Av disse ble fire hekkinger avbrutt og to par ruget på råteegg. Totalt ble det registrert aktivitet i form av roping eller hekking i 58 ulike territorier i Rogaland i 2008.

Vest-Agder

I Vest-Agder ble det registrert 10 territoriehevdende hanner, mens det på hele 43 gamle kjente lokaliteter ble lyttet med negativt resultat. To reirlocaliteter ble undersøkt på sommeren. På den ene lokaliteten ble det funnet sportegn som indikerte hekking, mens det på den andre lokaliteten ikke var noen tegn til tilstedeværelse av hubro.

Tabell 2a. Kommuner med flest aktive hubrolokaliteter (konstaterte, sannsynlige og mulige hekkinger) i 2008.

Kommune	Antall
Lurøy (NO)	22
Bjerkreim (RO)	10
Snillfjord (ST)	9
Hitra (ST)	9
Eigersund (RO)	9
Øygarden (HO)	7
Sokndal (RO)	6
Lund (RO)	6
Karmøy (RO)	5
Åfjord (ST)	5
Hå (RO)	5
Time (RO)	5
Bjerkreim (RO)	4
Bømlo (HO)	4
Flatanger (NT)	4
Folldal (HE)	4
Gjesdal (RO)	4
Kvinesdal (VA)	4

Tabell 2b. Kommuner med flest lokaliteter med aktiv lytting/leting etter sportegn*.

Kommune	Antall
Lurøy (NO)	25
Hitra (ST)	15
Snillfjord (ST)	12
Kvinesdal (VA)	9
Farsund (VA)	8
Frøya (ST)	8
Lindesnes (VA)	8
Volda (MR)	8
Hægebostad (VA)	7
Karmøy (RO)	7
Øygarden (HO)	7
Vågan (NO)	7

*Oversikten inkluderer ikke lyttepunkter hvor det ikke er noen definert hubrolokalitet, og hvor det er lyttet over større områder for å finne nye lokaliteter. Oversikten er derfor ikke helt representativ for prosjektets innsats i samtlige kommuner.

Aust-Agder

I Aust-Agder har et utvalg av lokaliteter der det er registrert hubro i løpet av de siste tiårene blitt besøkt for å lytte etter hubro. Lyttingen er i hovedsak utført av personer med spesiell interesse for arten. Resultatet av disse lokalitetsbesøkene viser at det ble registrert sju lokaliteter med hubro, hvorav det ble konstatert hekking på to lokaliteter. På fem andre lokaliteter ble hubro enten hørt eller sett i tilknytning til en kjent lokalitet. Det antas at minst to unger ble flygedyktige.

Buskerud

For Buskerud finnes det nå forholdsvis god kunnskap om tidligere (gamle) lokaliteter etter mange års kartleggingsarbeid på arten (Steen 2007). Disse har i stor grad vært utgangspunktet for lytting etter arten i 2008. I perioden januar-april ble det oppsøkt og lyttet ved minst 38 tidligere kjente, nyere påviste og potensielle lokaliteter. Prosjekt Hubro Buskerud, som har pågått siden 2002, utførte mesteparten av dette feltarbeidet. I overkant av 60 lyttetimer ble tilbrakt på 27 av det som anses som de mest aktuelle av de 38 besøkte lokalitetene (nærmere 100 lyttetimer totalt). På 11 lokaliteter ble det kun gjort korte besøk. På siden av dette prosjektet har det også blitt gjennomført lytting av andre interesserte personer. En del av denne innsatsen er meldt inn til fylkeskontakten for Buskerud. Lokalitetene som ble besøkt fordeler seg over hele fylket.

Det ble ikke registrert konstatert hekking i 2008, men hubro ble enten hørt eller sett i tilknytning til sju aktuelle lokaliteter. Seks av de sju lokalitetene ligger i innlandet. På kystlokaliteten var det sist hekking i 2006. Ingen av de besøkte lokalitetene med registrert tilhold av hubro i 2008 ble kontrollert i særlig grad i den tiden vi kunne forvente å finne eller høre tiggende unger. Vi ser derfor ikke bort fra at det kan ha vært hekking på enkelte steder.

Oslo/Akershus

Det ble gjennomført lytting etter hubro på noen utvalgte steder. På en lokalitet som har vært sammenhengende besatt siden tusenårsskiftet (og trolig lenge før det også), ble det konstatert hekking med to store unger.

Telemark

Lytteinnsatsen i Telemark i 2008 ble i all hovedsak konsentrert til tidligere kjente lokaliteter. Nærmere 30 aktuelle lokal-

Ved å lytte fra høye punkter i terrenget like før og etter solnedgang ble mange nye hubro-lokaliteter funnet i 2008. Bildet viser Bjarne Oddane som posterer på Høg-Jæren i Rogaland. Foto: Roy Mangernes/Ecofact.

teter ble besøkt i perioden februar-april. For å kunne få inn tips om ropeaktivitet - og spesielt tips om ukjente lokaliteter - ble det tatt kontakt med aviser og radio for å få disse interessert i kartleggingen. Både en fylkesdekkende avis og lokalradioen tok inn stoff om hubro. Disse henvendelsene fra vår side var vellykket i den forstand at det var mange personer som meldte seg med opplysninger om ropende ugler etter innslaget i lokalradioen. Dessverre var det nesten bare tips om kattugle til tross for at det ble spilt av hubrorop. Et par av tipsene viste seg imidlertid å være fra allerede kjente lokaliteter for hubro.

I løpet av sesongen ble det klart at det var hubro på minimum 13 lokaliteter i fylket, ni i innlandet og fire ved kysten. En del av disse ble fulgt opp i løpet av sommeren, og det ble konstatert sikker hekking på fire lokaliteter (tre i innlandet, en ved kysten). Minst sju unger antas å ha blitt flygedyktige på disse. I tillegg er det sannsynlig at hubro kan ha hekket på ytterligere en lokalitet i innlandet. Lokaliteten ble ikke tilstrekkelig fulgt opp til å få bekreftelse på hekking.

Vestfold

Gjennom årelang og systematisk innsamling av data har det fremkommet at det finnes minst 14 gamle hekkeplasser for hubro i Vestfold. Sannsynligvis er det enda flere gamle hekkeplasser i dette artsrike fylket. Det ble gjennomført flere lytterunder etter hubro i Vestfold i 2008, blant annet ved flere av de gamle lokalitetene. Men størst lytteinnsats ble lagt til en kystnær lokalitet som var besatt noen

år ved tusenårsskiftet, samt en innlandslokalitet som var besatt i 2003-2004. Det ble imidlertid ikke registrert aktivitet av hubro ved noen lokaliteter. Det ses ikke bort fra at Vestfold fortsatt kan ha noen få okkuperte lokaliteter, men det må i så fall utføres mer feltinnsats i dette fylket for å få det bekreftet.

Østfold

I Østfold ble det nedlagt en stor innsats for å lytte etter hubro på både tidligere kjente og potensielle lokaliteter i 2008. Det ble også gjort fremstøt mot medier for å rette søkelyset på arten og den kartleggingen som ble igangsatt. Innsatsen resulterte i at det ble registrert 11 okkuperte lokaliteter i fylket, med tre konstaterte hekkinger (sannsynligvis minst fire flygedyktige unger).

Samlet for Østlandsfylkene fra Østfold til og med Aust-Agder ble det registrert 39 okkuperte lokaliteter, 10 konstaterte hekkinger og minst 15 unger (store reirunger eller flygedyktige unger).

Vurdering av resultater og veien videre

Kartleggingen har ført til at mange nye lokaliteter har blitt kjent, og at mange gamle lokaliteter har blitt kontrollert. Det var ikke uventet at det var svært mange tidligere kjente lokaliteter hvor vi ikke kunne påvise hubro i 2008. Det betyr imidlertid ikke nødvendigvis at lokaliteten er forlatt. Hubroen viser seg å være en temmelig vanskelig art å kartlegge, og også da vi startet dette arbeidet, var vi klar over at vi ikke ville være i stand til å trekke konklusjoner mht. bestandsvurdering på bakgrunn av

Gjennom hubrokartleggingen i 2008 fikk vi bekreftet hubroaktivitet ved nesten 270 lokaliteter, og samlet inn informasjon om mer enn 1160 nye og gamle lokaliteter til sammen. Foto: Kjetil Schjølberg.

kun ett års kartleggingsresultater. Kartleggingen ble derfor planlagt å gå over fem år (til og med 2012). Fylkeskontaktene har nå i løpet av det andre året (2009) framskaffet ytterligere verdifull informasjon om mange nye hubrolokaliteter, men det presenteres ikke her, siden materialet på langt nær er ferdig innsamlet og ferdigstilt. Med ytterligere tre år med kartlegging, har vi god tro på at vi vil ha et tilstrekkelig datagrunnlag til å kunne vurdere de fylkesvise bestandsestimaterne på nytt, og da med bakgrunn i konkrete kartleggingsdata.

Arbeidet med kartlegging av hubro er svært verdifullt for å kunne ta vare på hekkeplassene, og flere av de lokalitetene som har blitt kjent gjennom kartleggingen har allerede vært utsatt for sterkt utbyggingspress. Med ny og verdifull kunnskap har dette blitt imøtegått av aktive fylkeskontakter og NOFs fylkesavdelinger, og i to tilfeller har planlagte hyttefelt blitt stoppet på bakgrunn av ny informasjon fra kartleggingsprosjektet.

Etter at hubroen i 2009 fikk sin egen nasjonale handlingsplan, ble NOFs kartleggingsprosjekt en viktig del av oppfølgingen av denne. Når kartleggingen er gjennomført, vil den avløses av et overvåkingsprosjekt med en mer intensiv oppfølging av hubrobestanden i enkelte (3-4) geografiske regioner. Hvilke regioner dette blir er ennå ikke

helt klart. NOF er representert i en rådgivende gruppe for oppfølging av den nasjonale handlingsplanen for hubro, og vil komme med innspill både om lokalisering av overvåkingsområdene og om metodikken for overvåkingen. Men før overvåkingen kommer i gang skal hubroen kartlegges i ytterligere tre år. Kontaktinformasjon til alle fylkeskontaktene finnes både på NOFs nettsider og i Vår Fuglefauna nr 1-2008. Alle som hører ropende hubro eller har informasjon om hubrolokaliteter oppfordres til å ta kontakt med disse for at informasjonen skal bli registrert, og på sikt komme hubroen til gode.

Takk

Vi vil rette en stor takk til følgende personer som har vært fylkeskontakter for hubrokartleggingen i 2008, og som har sagt seg villig til å følge opp den fylkesvise kartleggingen også de kommende årene: Espen Rolv Dahl, Morten Venås, Ingvar Stenberg, Torbjørn Hasund, Jon Opheim, Arnfinn Tøråsen, Rune Aae, Kjetil Johannesen, Jon Trygve Johnsen, Jørn Thollefsen, Leif Gunleifsen, Runar Jåbekk og Stein Byrkjeland. En stor takk også til Peter S. Ranke som har lagt ned en stor arbeidsinnsats i å samle inn, systematisere og sammenstille data fra kartleggingen, samt til Tomas Aarvak som har utarbeidet digitale kart. Til slutt en spesiell takk til kommunekontaktene

for kartleggingsprosjektet, og ikke minst til alle NOF-medlemmene som har vært ute og frosset og lyttet etter hubroens rop!

Litteratur

- Bjørge, N.C. 1995. *Hubroprosjektet i Solund 1995*. Rapport til Solund kommune. 37 s.
- Direktoratet for naturforvaltning 2009. *Handlingsplan for hubro Bubo bubo*. Rapport 2009-1.
- Jacobsen, K.-O., Øien, I.J., Steen, O.F., Oddane, B. & Røv, N. 2008. Hubroens bestandsstatus i Norge. *Vår Fuglefauna* 31: 150-158.
- Oddane, B. & Undheim, O. 2007. Kartlegging av hubro på Høg-Jæren – våren 2007. *Naturforvalteren AS. Rapport 2007-7*.
- Oddane, B. Undheim, O. & Undheim, O. 2008. Kartlegging av hubro på Høg-Jæren-våren 2008. *Naturforvalteren AS. Rapport 2008-3*.
- Olsson, V. & Phillipsson, C. 2000. Berguven i Sverige. Resultat av inventeringen 1989-1990. *Vår Fågelvärld* 59: 12-17.
- Opheim, J. 2009. Forekomst av hubro i Oppland fylke. *Hujon* 35: 240-255.
- Pearson, M. 2006. *Bekymringsmelding vedrørende tilbakegang av hekkende hubro (Bubo bubo) i Hjeltna og Frøya kommuner i Sør-Trøndelag*. Apert brev til Miljøvern-departementet datert 28.12.2006. 2s.
- Steen, O.F. 2007. Hubro. Hekkebiologi og noen betraktninger om bestands-situasjon og -utvikling, samt resultater fra en feltsesong i Buskerud i 2002. *Våre Rovdyr* 21: 52-62.
- Stenberg, I. 2006. Kva er verknaden av 35 års totalfreding av hubro? *Rallus* 35: 4-7.
- Sveriges Ornitologiska Förening (SOF). 2008. Berguv – du kan hjelpa till! *Vår Fågelvärld* 67: 21.
- Willgöhs, J. F. 1974. The Eagle Owl *Bubo bubo* (L) in Norway. - Part I. Food ecology. *Sterna* 13: 129-177.
- Øien, I.J., Jacobsen, K.-O., Oddane, B. & Steen, O.F. 2008. Hubroens år! *Vår Fuglefauna* 31: 6-9.